

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vajnara a soudkyň JUDr. Dany Slavíkové a Mgr. Adély Kaftanové ve věci žalobce : Ing. S. S. nar. bytem zastoupeného JUDr. Janem Mejzlíkem, advokátem se sídlem Malá Štupartská 6, 110 00 Praha 1, proti žalované : Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti, se sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2, o zaplacení 169 000,- Kč s příslušenstvím, o odvolání žalobce i žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 27. července 2015, č.j. 10 C 280/2011 - 300,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně **s e** ve vyhovujícím výroku o věci samé ad I. a ve výroku o nákladech řízení ad III. **p o t v r z u j e .**

II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudem odvolacím, dovolacím a Ústavním soudem částku 16 456,- Kč ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozsudku k rukám JUDr. Jana Mejzlíka, advokáta.

O d ů v o d n ě n í

Rozsudkem ze dne 27.7.2015 soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 130.000,- Kč se 7,75 % úrokem z prodlení ročně od 14. 12. 2011 do zaplacení ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I). Ve zbývajících částech, kterou se žalobce po žalované domáhal zaplacení 39 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % ročně od 14. 12. 2011 do zaplacení žalobu zamítl (výrok II). Žalované uložil povinnost zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení

37 026 Kč k rukám právního zástupce žalobce JUDr. Jana Mejzlíka, advokáta, rovněž ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok III.).

Takto bylo rozhodnuto o žalobě, kterou se žalobce původně domáhal na žalované zaplacení částky 533.159,- Kč s příslušenstvím (předmětem řízení v dané fázi je nárok na zaplacení částky 169 000 Kč s příslušenství), jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu, jež mu měla vzniknout v důsledku nepřiměřené délky trestního stíhání vedeného proti němu posléze u Obvodního soudu pro Prahu 6 (jako soudu I. stupně) pod sp. zn. [REDAKCE] zahájeného opatřením vyšetřovatele Policie České republiky o sdělení obvinění ze dne 12. 2. 1999 a skončeného usnesením Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 1. 10. 2009, kterým jmenovaný soud trestní stíhání žalobce zastavil podle § 223 odst. 1 zákona č. 141/1961, trestní řád (dále jen „tr. ř.“) z důvodu podle § 11 odst. 1 písm. j) tr. ř. a které nabylo právní moci dne 13. 12. 2010 poté, co vzal státní zástupce zpět proti němu podanou stížnost.

Základní, ve skutkové rovině podstatná, skutková zjištění soud I. stupně učinil z průběhu trestního řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. [REDAKCE], které podrobně popsal v odůvodnění svého rozhodnutí na straně 4 až 7 se závěrem, že trestní stíhání žalobce trvalo 11 let a 10 měsíců a skončilo zastavením z důvodu jeho nepřiměřené délky; uvedená doba trvání trestního stíhání je nepřiměřená, čímž došlo k nesprávnému úřednímu postupu a tím k porušení práva žalobce na projednání věci v přiměřené lhůtě ve smyslu § 13 odst. 1 věty třetí zákona č. 82/1998 Sb., za které mu náleží právo na přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu (§ 31a odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb.), neboť pouhé konstatování porušení práva soud dostatečným neshledal. Mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce dne 13. 6. 2011 uplatnil u žalované nárok na náhradu „škody za rozhodnutí a nesprávný úřední postup v trestním řízení podle spisové značky [REDAKCE]“ ve výši 533.159,- Kč podle § 13 odst. 1, 2 a § 31a zák. č. 82/1998 Sb. za nepřiměřenou délku řízení s negativním výsledkem.

Soud se řídil pokynem Nejvyššího soudu ČR obsaženém v jeho rozsudku ze dne 19. května 2015, č.j. 30Cdo 1273/2014-209, aby zkoumal, zda je způsob kompenzace zastavením trestního stíhání dostatečným odškodněním nebo zda je na místě přiznání odškodnění v některé z dalších forem předvídaných § 31a odst. 2 zák. č. 82/1998 Sb. Soud tedy dle pokynu Nejvyššího soudu hodnotil žalobcem tvrzené dopady délky (a právě jen délky) trestního stíhání do jeho osobnostní sféry a na jeho dosavadní způsob života. Soud neměl důvod neuvěřit tvrzením žalobce (která byla podpořena jeho účastnickým výsledkem), že délka trestního stíhání měla zásadní dopad na jeho dosud klidný život. Žalobce se musel účastnit od podání obžaloby dne 5. 11. 2001 (přičemž první hlavní líčení bylo nařizeno až na červenec 2003) do konce trestního stíhání (dne 13. 12. 2010) hlavních líčení, která trvala celý týden zhruba každé dva měsíce. Je zjevné, že taková náplň života po dobu 7 let (tedy po dobu, kdy již věc byla projednávána před soudem) nemůže být chápána jako samozřejmost, která by se žalobce nikterak nedotkla v jeho rodinném, osobním či pracovním životě. Pokud byl žalobce před zahájením trestního stíhání zaměstnán a vedl spokojený rodinný život, pak je zcela zřejmé, že délka trestního stíhání měla výrazný vliv též na jeho pověst, neboť nálepky „kriminálník“ (jak měl být žalobce nazýván i svou nezletilou dcerou) se poškozený zbavuje tím hůře, čím je trestní řízení delší. Pokud trestní řízení trvá příliš dlouhou dobu, lidé v okolí poškozeného většinou nabudou dojmu, že poškozený se skutečně něčeho nezákonného dopustil, a to jistě něčeho velmi závažného, když vydání rozsudku trvá mnoho let. Žalobce uvedl, že v době zahájení trestního stíhání byla jeho dcera v první třídě. Pokud jeho trestní stíhání trvalo dalších 12 let, pak je evidentní, že pro svou dceru nemohl být žádnou autoritou, a že dcera případné výchovné prostředky žalobce nemohla brát vážně. Pokud by trestní řízení trvalo přiměřenou dobu, není vyloučeno, že by vztahy v rodině, zejména mezi žalobcem

a jeho dcerou, zůstaly nenarušeny. Pokud by trestní stíhání žalobce trvalo kratší dobu, mohl by libovolně podle své vůle nakládat se svými finančními prostředky, které mu byly zajištěny od samého počátku trestního stíhání. Pokud by trestní stíhání trvalo kratší dobu, není vyloučeno, že by se žalobce mohl vrátit ke svému původnímu zaměstnání, které mu vyhovovalo více, než podnikatelská činnost, kterou začal vykonávat poté, kdy by odmítán při hledání zaměstnání z důvodu jeho trestního stíhání. Pokud by trestní stíhání trvalo kratší dobu, byl by žalobce postižen méně stresem a nejistotou ohledně výsledku trestního stíhání. Dle názoru soudu není pouhé zastavení trestního stíhání žalobce z důvodu jeho délky dostatečným zadostiti činěním za vzniklou nemajetkovou újmu.

Dle pokynu Nejvyššího soudu I. stupně též přihlédl k tomu, že se žalobce v jiném soudním řízení domáhá též odškodnění nemajetkové újmy za omezení osobní svobody vazbou a má tak vyhodnotit z pohledu možné (nežádoucí) duplicity odškodnění a do jaké míry se v těchto řízeních faktor délky řízení promítá (či dokonce již byl soudy zohledněn). Z úřední činnosti je soudu známo, že žalobce se náhrady nemajetkové újmy za omezení osobní svobody vazbou domáhal v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 12C 290/2011, přičemž jeho žaloba byla v celém rozsahu zamítnuta pro absenci odpovědnostního titulu rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 11. října 2013 ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 29. dubna 2014, sp. zn. 21Co 127/2014-121, řízení je pravomocně skončeno, dovolání nebylo podáno.

Za posuzované trestní řízení v délce trvání 11 let a 10 měsíců tak soud přiznal žalobci základní částku ve výši 162.500,- Kč, když vycházel z částky 15.000,- Kč za první dva roky (každé soudní řízení musí trvat určitou dobu), z částky 15.000,- Kč za každý další rok řízení a z částky 1.250,- Kč za každý další měsíc řízení (viz rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 6. 2011, sp. zn. 30Cdo 162/2010).

Tuto základní částku soud snížil o 20 %, když věc byla poměrně složitá po skutkové stránce z důvodu většího množství obžalovaných (19) a velkého množství skutků, bylo vyslýcháno mnoho svědků a prováděny další důkazy, mimo jiné i protokoly o záznamu telekomunikačního provozu. Řízení bylo složitější i po procesní stránce, kdy soud rozhodoval v souvislosti se zajištěním peněžních prostředků obžalovaných, o peněžitých zárukách, dokazování bylo dvakrát opakováno po úmrtí člena senátu, byly vydávány zatykače a bylo třeba tlumočit a překládat rozhodnutí.

Další důvody pro snížení, ale ani pro zvýšení základní částky soud neshledal. Řízení probíhalo na dvou stupních soudní soustavy, ačkoliv odvolací soud rozhodoval pouze o procesních otázkách (opakovaně), nicméně před podáním obžaloby probíhalo téměř tři roky přípravné řízení u Policie ČR, ke kterému je též nutné přihlédnout. Průtahy v řízení soud neshledal a ani žalobcem nebylo období nečinnosti orgánů státu nijak konkrétně označeno. Je pravdou, že hlavní líčení se několikrát nekonala, nikoliv však v důsledku zavinění státu, ale z objektivních důvodů (úmrtí člena senátu, nemoci členů nebo předsedkyně senátu, stáž předsedkyně senátu, omluva tlumočnicka) nebo z důvodů na straně ostatních obžalovaných (žádosti o odročení obhájců obžalovaných A. E. A. ██████████, M. ██████████, H. ██████████ nepřítomnost obžalovaných u soudu, nutnost vydání zatykačů). Procesní postup orgánů činných v trestním řízení nebo rozsah prováděných důkazů nelze v tomto řízení hodnotit, k žádným závažným pochybením nedocházelo, stížnosti žalobce na postup vyšetřovatelů nebyly dozorcujícím státním zástupcem shledány jako důvodné. Žalobce se na délce řízení nijak nepodílel.

Co se týká významu předmětu řízení pro žalobce, pak ten je obecně hodnocen jako zvýšený, když i Evropský soud pro lidská práva předmětný typ řízení řadí mezi řízení, kterým přisuzuje zvýšený význam pro účastníky, neboť trestní řízení je obecně pro každého obžalovaného velkou psychickou zátěží, má vliv na jeho rodinný i společenský život či pracovní uplatnění. V tomto případě však soud základní částku z důvodu zvýšeného významu řízení pro žalobce nezvyšoval, neboť tato skutečnost je zohledňována při posuzování nároku žalobce na náhradu nemajetkové újmy z titulu nezákonného rozhodnutí v řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 15C 291/2011, v opačném případě by docházelo ke dvojímu odškodnění téhož (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30Cdo 2813/2011).

Pro výše uvedené skutečnosti přiznal soud žalobci za vzniklou nemajetkovou újmu způsobenou mu nesprávným úředním postupem, tedy porušením povinnosti vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě ve smyslu § 13 odst. 1 věty třetí zák. č. 82/1998 Sb., zadostiučinění v penězích ve výši 130.000,- Kč. Úrok z prodlení soud řešil ve shodě se stanoviskem občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. dubna 2011 (sp. zn. Cpjn 206/2010), kdy žalobce má právo na úrok z prodlení ode dne následujícího po uplynutí šesti měsíců poté, kdy nárok na náhradu přiměřeného zadostiučinění uplatnil u žalované postupem podle § 14 zák. č. 82/1998 Sb. Vzhledem k tomu, že žalobce u žalované uplatnil nárok dne 13. 6. 2011, uplynutí šestiměsíční lhůty připadá na den 13. 12. 2011, přiznal soud žalobci zákonný úrok z prodlení ode dne 14. 12. 2011 dle § 1 nařízení vlády č. 142/1994 Sb. Lhůtu k plnění stanovil soud odlišně od § 160 odst. 1 o.s.ř. z důvodu nemožnosti rychlejšího provedení platby z technických důvodů (výrok I.).

Ve zbývajících částech, kterou se žalobce po žalované domáhá zaplacení 39.000,- Kč se 7,75 % úrokem z prodlení p.a. z této částky od 14. 12. 2011 do zaplacení, soud žalobu jako nedůvodnou zamítl (výrok II.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 142 odst. 3 o.s.ř. za použití § 151 odst. 1 o.s.ř., podle něhož i když měl účastník ve věci úspěch jen částečný, může mu soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení, měl-li neúspěch v poměrně nepatrné části nebo záviselo-li rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu. V souzeném případě byl úspěšný žalobce, neboť jeho nároku bylo v základu zcela vyhověno, výše plnění závisela na úvaze soudu, proto mu soud přiznal náhradu nákladů řízení v plné výši, a to za náklady právního zastoupení částku 37.026,- Kč, která sestává z odměny za 9 úkonů právní služby po 3.100,- Kč (příprava a převzetí zastoupení, podání žaloby a účast na jednání před soudem I. stupně dne 8. 4. 2013 a dne 18. 6. 2013, podání odvolání proti rozsudku soudu I. stupně, písemné vyjádření k odvolání žalované, účast na jednání před odvolacím soudem dne 30. 1. 2014, písemné vyjádření k dovolání žalované a účast na jednání před soudem I. stupně dne 20. 7. 2015 ve smyslu § 6 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. a) a § 11 odst. 1 písm. a), d), g) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), 9 režijních paušálů po 300,- Kč podle § 13 odst. 1, 3 této vyhlášky a 21 % DPH ve výši 6.426,- Kč. Jejich zaplacení uložil neúspěšně žalované ve lhůtě patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku (odlišně od § 160 odst. 1 o.s.ř. z důvodu nemožnosti rychlejšího provedení platby z technických důvodů), k rukám zástupce žalobce dle § 149 odst. 1 o.s.ř. (výrok III.).

Proti rozsudku soudu I. stupně do vyhovujícího výroku o věci samé I. podala žalovaná včasné odvolání, ve kterém namítala, že odškodnění v podobě zastavení trestního stíhání je dostatečným, odpovídajícím, přiměřeným a zákonným prostředkem kompenzace vzniklé

nemajetkové újmy, neboť trestní stíhání bylo zastaveno pouze a jen z důvodu jeho nepřiměřené délky; uvedené je zřetelně a jasně uvedeno v odůvodnění předmětného rozhodnutí.

Městský soud v Praze k odvolání žalované rozhodl rozsudkem ze dne 7. 4. 2016, č. j. 29 Co 27/2016-337, rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku o věci samé změnil tak, že se žaloba zamítá (výrok I. rozsudku odvolacího soudu), a uložil žalobci povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů 300 Kč ve lhůtě do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok II. rozsudku odvolacího soudu).

Nejvyšší soud k dovolání žalobce rozhodl usnesením ze dne 20. 12. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4941/2016, tak, že dovolání odmítl (výrok I. usnesení Nejvyššího soudu) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů dovolacího řízení (výrok II. usnesení Nejvyššího soudu). Nejvyšší soud neshledal dovolání přípustným, neboť v něm žalobce namítal pouze to, že odvolací soud ve věci neaplikoval závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2015, č. j. 30 Cdo 2808/2014, a zmíněný rozsudek není na projednávanou věc přílehlavý.

Ústavní soud nálezem ze dne 26. 9. 2017, sp. zn. I. ÚS 741/17, rozhodl o ústavní stížnosti žalobce tak, že usnesením Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 12. 2016, č. j. 30 Cdo 4941/2016-452 bylo porušeno základní právo stěžovatele na náhradu škody způsobené mu nesprávným úředním postupem, zaručené článkem 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (výrok I. nálezu Ústavního soudu), toto rozhodnutí zrušil (výrok II. nálezu Ústavního soudu) a ve zbytku ústavní stížnost odmítl (výrok III. nálezu Ústavního soudu).

Ústavní soud v odůvodnění svého nálezu uvedl, že se neztotožňuje s názorem vyjádřeným Nejvyšším soudem v rozsudku č. j. 30 Cdo 1273/2014-209, který byl posléze aplikován Městským soudem v Praze v jeho rozsudku ze dne 7. 4. 2016, č. j. 29 Co 27/2016-337, napadeném ústavní stížností. Podle Ústavního soudu je v obecné rovině správná úvaha vyjádřená v prvním rozhodnutí Městského soudu v Praze (tj. v rozsudku ze dne 30. 1. 2014, č. j. 29 Co 402/2013-180), že v případě, kdy se nepřiměřená délka trestního řízení kompenzuje zmírněním uloženého trestu, se pachatel, jenž byl uznán vinným, dostává jednoznačného benefitu za újmu způsobenou délkou řízení v podobě mírnějšího postihu. Oproti tomu je v případě zastavení trestního stíhání odůvodněného délkou řízení míra odškodnění utrpěné újmy výrazně nižší, neboť osoba, proti níž bylo řízení vedeno, dosud pravomocně odsouzena nebyla, a nelze tudíž vyloučit, že by zastavené řízení mohlo vyústit i v rozhodnutí pro ni příznivější, kterým by byla obžaloby zproštěna. Podle Ústavního soudu Evropský soud pro lidská práva (dále též jako „ESLP“) tam, kde bylo trestní řízení z důvodu své nepřiměřené délky zastaveno před tím, než bylo jakkoliv – byť i nepravomocně – rozhodnuto o vině stěžovatelů, takové zastavení nepokládá za dostatečnou nápravu porušení práva zaručeného Úmluvou o ochraně základních práv a svobod. Ústavní soud v této souvislosti poukázal na rozsudek ESLP ve věci V. a další proti Bulharsku ze dne 8. 11. 2007, č. 61257/00. I v případě, že ESLP uznal jako účinný prostředek nápravy stížnost na délku řízení podanou k soudům, které v praxi přistupovaly k zastavení trestních řízení z důvodu jejich nepřiměřené délky před rozhodnutím o vině, výslovně odmítl vyjádřit se obecně k otázce, zda by takové opatření zbavilo stěžovatele jeho postavení poškozeného v důsledku porušení práva zaručeného Úmluvou (zde Ústavní soud poukázal na věc T. proti Lotyšsku ze dne 20. 11. 2012, č. 58497/08). Ústavní soud pak konstatoval, že s ohledem na skutečnost (již konstatoval též Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 29. 4. 2015, sp. zn. 30 Cdo 2808/2014), kdy judikatorní

výklad, podle kterého lze trestní řízení trvající extrémně nepřiměřenou dobu zastavit přímo na základě článku 6 odst. 1 Úmluvy, eventuálně ve spojení s § 11 odst. 1 písm. j) trestního řádu, je spíše ojedinělý a v judikatuře Nejvyššího i Ústavního soudu překonaný. Lze označit za překonané i usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 6. 2014, sp. zn. III. ÚS 1608/14. V uvedeném usnesení Ústavní soud aproboval závěr obecných soudů, že se stěžovateli dostalo dostatečné satisfakce ve smyslu ustanovení § 31a zákona č. 82/1998 Sb. za nepřiměřenou dobu trestního stíhání jeho zastavením právě z důvodu nepřiměřené délky. Jak je z odůvodnění nálezu Ústavního soudu patrné, tento zejména podtrhnul skutečnost, že v případě zastavení trestního stíhání na základě článku 6 odst. 1 Úmluvy ve spojení s § 11 odst. 1 písm. j) trestního řádu obviněnému nesvědčilo právo na pokračování ve věci ani právo podat stížnost proti usnesení o zastavení řízení. V nálezu bylo rovněž poukázáno na to, že stěžovatel o zastavení trestního stíhání nepožádal a z jeho vyjádření je zřejmé, že svou vinu popíral a měl zájem na očištění své osoby prostřednictvím zprošťujícího rozsudku. Situace, kdy bylo trestní stíhání řízení zastaveno z důvodu jeho nepřiměřené délky, aniž by mohl být učiněn závěr o tom, zda obviněný daný skutek spáchal či nikoliv, je odlišná od situace, kdy byl obviněný již shledán vinným a dostalo se mu benefícia zmírnění trestu odůvodněného nepřiměřenou délkou trestního řízení. Pokud obviněný o zastavení trestního stíhání nepožádal, a neměl ani možnost trvat na projednání věci, nemůže být takové zastavení považováno za kompenzaci nepřiměřené délky řízení. Kompenzační účinky obou procesních forem skončení trestního stíhání tedy nelze považovat za (nejméně) rovnocenné, jak uvedl Nejvyšší soud ve svém rozsudku 30 Cdo 1273/2014-209, z něhož vycházela obě rozhodnutí napadená ústavní stížností. Ústavní soud podotýká, že závěr vyjádřený v tomto nálezu je aplikovatelný výlučně na situace, kdy obviněná osoba neměla jednoznačnou možnost trvat na projednání věci za účelem svého "očištění", kterou předpokládá např. prezidentská amnestie, a že stěžovateli vyhověl i s přihlédnutím k tomu, že on sám nepožádal o zastavení řízení podle § 11 odst. 1 písm. j) trestního řádu. V důsledku závaznosti v této věci vydaného nálezu Ústavního soudu není třeba věc předložit k projednání a rozhodnutí velkému senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu podle § 20 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

V reakci na právní názor vyjádřený Ústavním soudem dovolací soud rozsudkem ze dne 27.2.2018 sp.zn. 30 Cdo 4773/2017 rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 4. 2016, č. j. 29 Co 27/2016-337 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V odůvodnění svého rozhodnutí dovolací soud uvedl, že *má-li být vyhověno požadavkům Ústavního soudu vyjádřeným v kasačně závazném nálezu ze dne 26. 9. 2017, sp. zn. I. ÚS 741/17, je třeba se odchýlit od právních závěrů uvedených v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 5. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1273/2014, v němž Nejvyšší soud dospěl k závěru, že zastavení trestního stíhání z důvodu jeho nepřiměřené délky je způsobitelným, účinným a rovněž zásadně dostatečným kompenzačním prostředkem odškodnění nemajetkové újmy vzniklé obviněnému (obžalovanému) nepřiměřenou délkou trestního stíhání. Jelikož posledně zmíněným rozsudkem Nejvyššího soudu bylo rozhodováno v této věci, jsou shodné též další okolnosti, tedy důvod zastavení trestního stíhání a skutečnost, že obviněný o zastavení trestního stíhání nezádal.*

Dovolací soud nesdílí názor, že by usnesení Ústavního soudu ze dne 19. 6. 2014, sp. zn. III. ÚS 1608/14, bylo možné považovat za překonané jen z důvodu, že byl překonán spíše ojedinělý judikatorní výklad umožňující zastavení trestního stíhání přímo na základě článku 6 odst. 1 Úmluvy, eventuálně ve spojení s § 11 odst. 1 písm. j) trestního řádu. Uvedené ovšem

nemění nic na skutečnosti, že zmíněné usnesení Ústavního soudu je překonáno prostřednictvím nálezu Ústavního soudu v této věci.

Dovolací soud pokládá svůj rozsudek ze dne 19. 5. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1273/2014, za konzistentní ve vztahu ke své judikatuře i nadále v tom závěru, že zastavení trestního stíhání na základě článku 6 odst. 1 Úmluvy, eventuálně ve spojení s § 11 odst. 1 písm. j) trestního řádu, je prostředkem, jímž je obviněnému poskytováno zadostiučinění za nepřiměřenou délku trestního řízení. Jak dovolací soud uvádí opakovaně, nebylo dovozeno, že by nepřiměřená délka trestního řízení sama o sobě zakládala obviněnému právo na to, aby trestní stíhání proti němu vedené bylo zastaveno, a opačný výklad byl spíše ojedinělý a je v současnosti považován za překonaný (k tomu viz též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2002, sp. zn. 5 Tdo 178/2002). Uvedené svědčí o prioritě povinnosti stíhat trestné činy před povinností činit tak urychleně. Právo na projednání věci v přiměřené lhůtě je sice integrální součástí práva na spravedlivý proces ve smyslu článku 6 Úmluvy, rychlost řízení ale není absolutní hodnotou a musí být podřízena vyššímu principu spravedlnosti (viz R., B.: K otázce právního prostředku nápravy při překročení přiměřené lhůty řízení. Bulletin advokacie, 6-7/2001, s. 8). Platí-li, že vedení trestního stíhání bez ohledu na skutečnost, je-li vedeno po dobu přiměřenou či nikoliv, vyvolává na straně obviněného obvykle stres a nejistotu a je s to narušovat rodinné a jiné vztahy (přičemž se podle konstantní rozhodovací praxe tuzemských soudů taková narušení odškodňují, neskončilo-li trestní stíhání pravomocným odsouzením) pak bylo-li (mimořádně a podle překonané interpretace) upuštěno od dalšího vedení trestního stíhání výslovně z důvodu nepřiměřené délky trestního řízení, nejednalo se ze strany státu pouze o zanechání dalšího porušování povinnosti vést řízení v přiměřené časové dimenzi, ale též o zanechání povinnosti vést trestní stíhání jako takové, a tomu odpovídající odpadnutí povinnosti obviněného strpět vedení trestního stíhání. Zastavení trestního stíhání je meritorním skončením věci, a ve vztahu ke skutku, jehož se zastavení týká, vytváří překážku věci rozhodnuté. Odpadá tak možnost, aby obviněný byl za skutek odsouzen a byl mu uložen trest. I pokud obviněný má možnost prohlásit, že na projednání věci trvá, a této možnosti využije, částečného dobrodiní se mu dostane, neboť mu v dále probíhajícím řízení v souladu s § 227 trestního řádu nehrozí uložení trestu.

Pokud se jedná o Ústavním soudem odkazovaná rozhodnutí ESLP, plyne z nich právní závěr, že zastavení trestního řízení z důvodu jeho nepřiměřeně dlouhého trvání je prostředkem zadostiučinění. Jak se podává např. z rozsudku ESLP ve věci V. a další proti Bulharsku ze dne 8. 11. 2007, č. 61257/00, ke skutečnosti, že trestní řízení bylo zastaveno v důsledku jeho nepřiměřené délky, se přihlíží při stanovení dalšího zadostiučinění, ačkoliv obviněný v důsledku zastavení trestního řízení neztratil zcela postavení poškozeného. Z dalších rozhodnutí ESLP se dle Nejvyššího soudu opak nepodává. Bylo-li trestní stíhání zastaveno, přičemž je poznatelné, že tak bylo učiněno z důvodu nepřiměřené délky řízení, jedná se o výjimku z pravidla o zásadní nedostatečnosti zastavení trestního stíhání jako prostředku zadostiučinění (viz např. rozsudky ESLP ve věci E. proti Německu ze dne 15. 7. 1982, č. 8130/78, a ve věci Sprotte proti Německu ze dne 17. 11. 2005, č. 72438/01).

Skutečnost, že bylo-li trestní stíhání zastaveno postupem podle § 223 ve spojení s § 11 odst. 1 písm. j) trestního řádu, neměl dovolatel možnost účinně prohlásit, že na projednání věci trvá, a neměl tedy ani možnost dosáhnout pro sebe příznivějšího výsledku, se zohledňuje předně při rozhodování o nároku na náhradu škody způsobené zahájením trestního stíhání. Judikatura je ustálena v závěru, že jsou-li tyto podmínky dány, nelze analogicky aplikovat § 12 odst. 1 písm. b) OdpŠk a újma způsobená zahájením (vedením) trestního stíhání se odškodňuje. Dovolací soud v této souvislosti nemůže nepřipomenout, že přístup, kdy je

zahájení trestního stíhání, jež neskončilo odsuzujícím rozsudkem, pokládáno na roveň nezákonného rozhodnutí, je přístupem velmi velkorysým, k němuž dospěl dovolací soud rozšiřujícím výkladem zákona, přičemž ani Úmluva na něco takového vůbec nepamatuje (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 11. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1711/2015, popř. Vojtek, P. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 6). Dovolacímu soudu je z vlastní úřední činnosti známo, že dovolatel vede (popř. vedl) řízení o náhradu škody způsobené zahájením stejného trestního stíhání.

Na stranu druhou je ovšem třeba vidět rozdíl mezi případy osob, jejichž trestní stíhání bylo zastaveno z takových důvodů (např. v důsledku aboliční části amnestie), kdy jim předpisy trestního práva procesního umožňují prohlásit, že na projednání věci trvají. Zatímco v nastíněných případech mají trestně stíhané osoby možnost poskytnutý prostředek zadostiučinění fakticky částečně odmítnout, a tím upřednostnit celkové projednání jejich trestní věci před nabídnutým odškodněním, dovolatel v této věci uvedenou možnost neměl. Jestliže dovolatel v průběhu trestního řízení sám nežádal o zastavení trestního řízení, nelze se zpětně domnívat, že by tento způsob skončení věci a z něj plynoucí zadostiučinění upřednostnil před projednáním věci. Za daných okolností tedy nelze dovolateli upřít, že neměl možnost dosáhnout stavu, kdy by bylo zřejmé, že proti němu trestní stíhání nemělo být vůbec zahájeno. Zmírnění újmy prostřednictvím zastavení trestního stíhání proto bylo zadostiučiněním relativně nižším.

Z výše uvedených důvodů je tedy nutné mít za to, že zastavení trestního stíhání z důvodu jeho nepřiměřené délky za podmínek, kdy obviněný neměl možnost prohlásit, že na projednání věci trvá, a sám o zastavení trestního stíhání nežádal, je prostředkem zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení, zásadně ovšem nedostačuje k úplnému odčinění způsobené újmy. Dovolání je důvodným.

Jelikož nebyly shledány podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu rozhodnutí odvolacího soudu, dovolací soud podle § 243e odst. 1 o. s. ř. napadené rozhodnutí zrušil včetně závislého výroku o náhradě nákladů řízení a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první o. s. ř.).

Odvolací soud opětovně přezkoumal napadené rozhodnutí soudu I.stupně včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212 a § 212a o. s. ř.), poté, vycházeje ze závěrů shora předestřených odvolání žalované opodstatněným neshledal.

Soud I. stupně si pro své rozhodnutí opatřil dostatek skutkových podkladů a jím zjištěný podstatný skutkový závěr odpovídá výsledkům provedeného dokazování. Jeho právní závěr odpovídá zásadám vyjádřeným v nálezu Ústavního soudu ze dne 26. 9. 2017, sp. zn. I. ÚS 741/17, potažmo v rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 28.1.2018 Nejvyššího soudu sp.zn. 30 Cdo 4773/2017. V předmětné věci byla prokázána existence odpovědnostního titulu státu zakládající v poměrech dané věci právo žalobce na poskytnutí zadostiučinění za nemajetkovou újmu v penězích, neboť odškodnění v podobě zastavení trestního stíhání nelze považovat za dostatečný, odpovídající, přiměřený a zákonný prostředkem kompenzace vzniklé nemajetkové újmy. Soud I. stupně při úvaze o výši přiznaného odškodnění dbal zásad vyjádřených ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu České republiky ze dne 13.4.2011 sp. zn. Cpjn 206/2010, na jeho přesvědčivé odůvodnění, se kterým se odvolací soud ztotožňuje lze proto odkázat.

Odvolací soud proto rozsudek soudu I. stupně dle § 219 o.s.ř. ve vyhovujícím výroku o věci samé a ve výroku o nákladech řízení potvrdil.

Vzhledem ke shora citovanému průběhu řízení odvolací soud rozhodoval nejen o náhradě nákladů odvolacího řízení, ale i o nákladech řízení před soudem dovolacím a soudem Ústavním (§ 224 odst. 2 o.s.ř.). Ve všech případech odvolací soud vyšel z ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. (ve spojení s ust. § 224 odst. 1 o. s. ř.) a přiznal žalobci, který byl úspěšný se svým požadavkem na finanční odškodnění, jehož výše je závislá na uvážení soudu, právo na plnou náhradu nákladů řízení. Přiznaná částka 16 456,-Kč zahrnuje odměnu za zastoupení advokátem za 4 úkony právní služby ve výši 3 100,-Kč dle § 7 a 9 odst. 4 vyhl.177/1996 Sb.(2x účast u odvolacího jednání, sepis dovolání a ústavní stížnosti) a 4x paušální náhradu hotových výdajů dle § 13 odst. 3 téže vyhl. a k tomu náležející 21 % DPH.

Lhůta k plnění byla žalovanému v souladu s ust. § 160 odst. 1 o.s.ř. prodloužena na 15 dnů od právní moci rozsudku s ohledem na organizační náročnost zajištění výplaty rozsudkem přiznaných částek ze státního rozpočtu.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání ve lhůtě dvou měsíců ode dne doručení jeho písemného vyhotovení, a to k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně. Přípustnost dovolání přezkoumá za podmínek uvedených v ust. § 237 o.s.ř. dovolací soud.

V Praze dne 3. května 2018

JUDr. Tomáš **V e j n a r** v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Hrdličková